

Lezárult egy korszak

BÚCSÚ DÁVID KATALIN MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZTŐL

Életének 101. évében elhunyt Dávid Katalin (1923–2023) Széchenyi-nagydíjas művészettörténész, teológus, művészeti író, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a Magyar Iparművészet szerkesztőbizottságának tagja. Dávid Katalin a szakrális ikonográfia elismert nemzetközi szaktekintélye, a hazai művészeti és tudományos élet egyik legnagyobb szervező egyénisége, nagy formátumú személyisége volt. A Magyar Iparművészet szerkesztősége Mezei Gábor belsőépítész Dávid Katalin temetésén tartott beszédével búcsúzik a tudóstól.

Lezárult egy korszak. Mert száz év után elment közülünk Dávid Katalin. Hogy néhány év fizikai megpróbáltatását követően, a vérnyomással folytatott kitartó küzdelem után, tökéletes szellemi frissességben csatlakozzék barátaihoz – odafent. Most már bizonyára együtt vannak, és békében folytatják beszélgetéseiket Pilinszkyvel, Kondor Bélával, Levendel Lászlóval, Esterházyval, Makovecz Imrével és másokkal, hiszen Katalinnak számos barátja, tisztelője volt, és marad.

Végigélte a huszadik századot. Azt írja az *Emlékiratokban*, hogy a tizenkilencedik század nem 1900-ban, hanem csak az első világháborúval ért véget. Ő 1923-ban született, a felnőtté válása már a diktatúrák születésével azonos. Hogy a háború tragikus hatásai meddig élnek, pontosan nehéz megmondani. Valószínűleg a mai napig is! Nem valószínűleg, biztosan. (Trianon?!)

A kolozsvári egyetem Szegedre költöztetésével a Dávid család is Szegedre költözött, később a család egy része



KORNISS Péter: DÁVID Katalin portréja | Péter KORNISS: Portrait of Katalin DÁVID
2015, fotó, 37,5x52,5 cm (The Art Institute of Chicago, Chicago, IL, USA)
Forrás: <https://www.artic.edu/artworks/265971/portrait-of-katalin-david>

Budapestre. Katalin a Marianumban lakott, ott, ahol a nyilasok hatalma idején a kollégiumban menekültek is laktak, majd pedig üldözötteket bújtattak. A segítségnyújtók ezzel akkor már az életüket kockáztatták. „A huszadik századi holocaust a történelem egyik legfelfoghatatlanabb botránya” – írja emlékiratában.

A háború után Szegeden diplomázott és doktorált, majd a Szépművészeti Múzeum munkatársa lett. Nem sokkal később az újonnan alakuló Művészettörténeti Dokumentációs Központba került, és annak a vezetője lett. Ez 1951-ben volt, a Rákosi-rendszer legsötétebb éveit követték. A faszizmusban életet kellett menteni, az ötvenes években a reménytelen egzisztenciájú, mellőzött értelmiségieknek nyújtott menedéket, foglalkoztatta őket a Központban, ez akkor szinte felért az életmentéssel. Katalin a sosem titkolt katolikus hite miatt gyakran volt támadásoknak kitéve, 1966-ban elbocsátották az intézetből. A Központot átszervezték az MTA művészettörténeti intézetévé, amelynek igazgatója a szélsőbaloldali műtörténész, Aradi Nóra lett. A rendszerváltozás után Aradi elvesztette hatalmát és a szakma kiteszítotja lett. És itt kell felidézni azt a kis epizódot, amelyből megérthetjük Dávid Katalin jellemének, hitének, életfilozófiájának alapvető lényegét. Egy kiállítás megnyitóján ott volt Aradi Nóra is, aki

egyedül állt a tömegben, senki nem akart szóba állni vele, senki nem akart odamenni hozzá. Amikor Dávid Katalin meglátta őt, odament hozzá, és nagyon barátságosan üdvözölte. Ez ott és akkor megdöbbentően hatott. Ma már értjük, mi volt az oka, az alapja ennek a magatartásnak. Katalin számára minden háborúskodás, minden bosszú, minden ellenségeskedés idegen volt, elfogadhatatlan, azokat sem volt képes gyűlölni, akik ártottak neki, akik ellenségei voltak. Egy jó ügy érdekében bárkivel tudott együttműködni. Azt vallotta, hogy a harag sose uralja tetteinket, mert a megértés, a hit és a szeretet kell legyen minden cselekedetünk alapja.



MEZEI Gábor és DÁVID Katalin 2014. március 14-én, a Pesti Vigadó megnyitása alkalmából rendezett Makovecz Imre-kiállításon
Gábor MEZEI and Katalin DÁVID at the Imre Makovecz exhibition organized on the occasion of the opening of Pesti Vigadó on March 14, 2014
Fotó: Hidvégi Máté



KONDOR Béla: Könyökére támaszkodó nő – DÁVID Katalin portréja
Béla KONDOR: Woman Leaning on Her Elbow – Portrait of Katalin DÁVID
1958, olaj, vászon, 68x50 cm
(The Art Institute of Chicago, Chicago, IL, USA)
Forrás: <https://www.artic.edu/artworks/263729/>

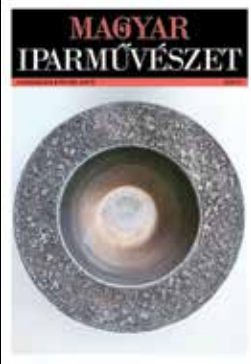
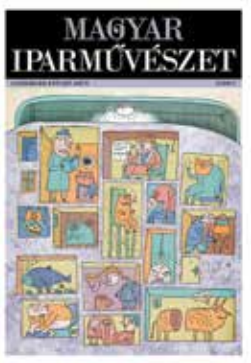
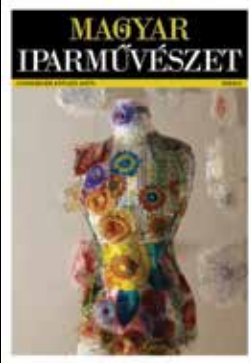
Ez a magatartás vívta ki számára azt a tiszteletet, amely pályafutása alatt mindvégig elkísérte. Még a hatalom emberei is, akiknek a számára Katalin hite elfogadhatatlan volt, némi megértéssel meggyőződése iránt, hajlandók voltak párbeszédben maradni vele, vitatkozni is – és nem élni a diktatúra durva hatalmi eszközeivel.

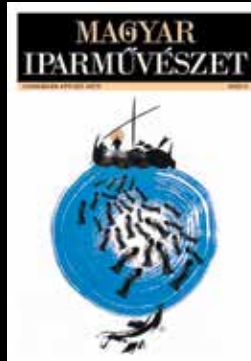
Az az értelmiség, amely a diktatúrában szinte teljes egészében állt szemben a hatalommal, mára már táborokra szakadva figyeli és kifogásolja egymást, ellenségnek tekinti azt, aki a másik oldalhoz tartozik. Még egy jó ügyben sem hajlandók, képesek összefogni. Hogy ennek a helyzetnek a káros hatásait felmérjük teljes egészében, még nincs is itt az ideje. Az azonban egészen biztos, hogy Dávid Katalin e tekintetben is nagyon fog hiányozni. Segítség, törődése, szeretete nélkül kiszolgáltatottabbak, szegényebbek lettünk.

Igen, véget ért egy korszak.

MEZEI Gábor
belsőépítész

(Dávid Katalint 2023. október 9-én a Fiumei úti sírkertben helyezték örök nyugalomra.)





MAGYAR IPARMŰVÉS ZET

HUNGARIAN APPLIED ARTS

2023/6

FŐSZERKESZTŐ:

Simonffy Szilvia – művészettörténész

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Dávid Katalin – művészettörténész

Dvorszky Hedvig – művészettörténész

Ernyey Gyula – designer, szakértő

Feledy Balázs – művészkritikus

Mascher Róbert – designer

Mezei Gábor – belsőépítész

Ritoók Pál – művészettörténész

Schrammel Imre – keramikus és porcelántervező

Szenes István – belsőépítész

Tóth Zoltán – fémműves tervezőművész

OLVASÓSZERKESZTŐ:

Antal Mariann

SZERKESZTŐK:

Szabó Emma Zsófia – művészettörténész

Veress Kinga – művészettörténész

Wehner Viola – művészettörténész

HÍRSZERKESZTŐ:

Veress Kinga

FORDÍTÓ:

Pokoly Judit

FELELŐS KIADÓ:

Nemzeti Művészeti
és Kulturális Kapcsolatok Alapítványa
Juhász Judit – elnök

GAZDASÁGI VEZETŐ:

Anda Judit

Telefon: +36 20 299 0767

LAPALAPÍTÓK:

Fekete György

N. Dvorszky Hedvig

Schrammel Imre

SZERKESZTŐSÉG:

1034 Budapest, Makovecz Imre utca 25.

Telefon/fax/üzenetrögzítő: (+36 1) 400 7897

Szerkesztőségi asszisztens: Blánkó Miklós

Fogadóóra: előzetes egyeztetés szerint.

E-mail-cím: magyariparmuveszet@gmail.com

Terjesztés és előfizetés: Sheleya Ila

Telefon: +36 30 708 7965

E-mail-cím: ila.sheleya@gmail.com

E szám lapzártája: 2023. november 15.

Arculatterv: Scherer József

Grafikai tervezés: Nagy Norbert

Nyomás: VIRTUOZ Kiadó és Nyomdaipari Kft.

Honlap: www.magyar-iparmuveszet.hu

facebook.com/magyariparmuveszetfolyoirat

A folyóiratban közölt szövegek és fotók szerzői jogvédelem alatt állnak. Utánnomásuk, fénymásolással való sokszorosításuk csak a kiadó előzetes hozzájárulásával engedélyezett.

HU ISSN 1217-839X (nyomtatott)

HU ISSN 1588-0591 (online)

Évente hatszor megjelenő folyóirat

Új folyam 30. – 2023/6 (december)

A MAGYAR IPARMŰVÉS ZET AZ ALÁBBI MŰZEU MOKBAN, GALÉRIÁKBAN ÉS KÖNYVESBOL TOKBAN KAPHATÓ

Czöbel Múzeum (2000 Szentendre, Templom tér 1.)

Ferency Múzeum (2000 Szentendre, Kossuth Lajos utca 5.)

FISE Galéria – Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület

(1054 Budapest, Kálmán Imre utca 16.)

FUGA Budapesti Építészeti Központ (1052 Budapest, Petőfi Sándor utca 5.)

HEFTER Galéria és Stúdió (9090 Pannonhalma, Tóthegy utca 11/A)

Írók Boltja (1061 Budapest, Andrassy út 45.)

Kovács Margit Múzeum (2000 Szentendre, Vastagh György utca 1.)

LÁNG TÉKA Könyvesbolt (1137 Budapest, Pozsonyi út 5.)

Múcsarnok (1146 Budapest, Dózsa György út 37.)

Művészetek Háza Veszprém, Dubniczay-palota (8200 Veszprém, Vár utca 29.)

Művészetek Háza Veszprém, Modern Képtár – Vass László Gyűjtemény

(8200 Veszprém, Vár utca 3–7.)

MűvészetMalom (2000 Szentendre, Bogdányi út 32.)

Napkereszt Galéria (1014 Budapest, Móra Ferenc utca 2/A)

Palmetta Design és Textilművészeti Galéria

(1111 Budapest, Bartók Béla út 30.)

Ráth György-villa (1068 Budapest, Városligeti fasor 12.)

Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum

(9700 Szombathely, Kisfaludy Sándor utca 9.)

Schrammel-gyűjtemény (9700 Szombathely, Thököly Imre utca 20.)

Szombathelyi Képtár (9700 Szombathely, II. Rákóczi Ferenc utca 12.)

KÜLFÖLDÖN TERJESZTI:

Batthyány Kultur-Press Kft.

H–1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

Tel.: (+36 1) 489 0120, (+36 1) 212 5303

Tisztelt Olvasók!

Tájékoztatjuk Kedves Olvasóinkat és Előfizetőinket, hogy a Magyar Iparművészet folyóirat 2024. január 1-től szerkezeti átalakuláson megy keresztül. A folyóirat ezentúl naprakész tartalommal folyamatosan jelentkezik a magyar-iparmuveszet.hu internetes portálon. Nyomatott formában évente hat lapszám jelenik meg minden páros hónapban. Olvasóink bizalmát és kitüntető figyelmét megköszönve tájékoztatjuk, hogy 2024-ben egy példány ára változatlanul 1390 forint marad, a nyomatott folyóirat előfizetési díja 2024-re 7000 forintra módosul, az online tartalom pedig ingyenesen lesz elérhető. Előfizetői támogatását megbecsüléssel köszöni, a Kiadó.

Egy példány ára: 1390 forint. Előfizetési díja 2024-re: 7000 forint.

A lap előfizethető a Nemzeti Művészeti és Kulturális Kapcsolatok Alapítványa 10402166-21629389-00000000 számlaszámán vagy a szerkesztőségtől kért postautalványon.

E számunk megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap Iparművészet Kollégiuma és a Magyar Művészeti Akadémia támogatta.

MAGYAR



ÖRÖKSÉG

ANIMÁCIÓ | BELSŐÉPÍTÉS ZET | BŐRMŰVÉS SÉG | DIGITÁLIS MŰVÉS ZETEK
DIVATTERVEZÉS | IPARI FORMATERVEZÉS
KÁRPITMŰVÉS ZET | KERÁMIA- ÉS PORCELÁN MŰVÉS ZET | KÖRNYEZETTERVEZÉS
LÁTVÁNYTERVEZÉS | ÖTVÖSSÉG ÉS FÉMMŰVÉS SÉG | TERVEZŐGRAFIKA
TEXTILMŰVÉS ZET | ÜVEGMŰVÉS ZET



Falikárpit, a Medici-kárpitok egyik darabja: Puttók struccal (részlet). RAFFAELLO tervei nyomán Barberini kárpitszövő manufaktúra
Tapestry, an item from the Medici tapestries: Putti with an ostrich (detail). Barberini tapestry weaving workshop after RAPHAEL's cartoons
Róma, 1633–1635, gyapjú és selyem, a teljes méret: 310x270 cm (Iparművészeti Múzeum, Budapest, ltsz.: 20000)
Fotó: Iparművészeti Múzeum (Cikkünk a 47. oldalon)

